

Zprávy, informace, oznámení

Školení výpočetní techniky a počítačových sítí

Centrum výpočetní techniky UP pořádá od 12. 10. 1998 další cyklus školení základů výpočetní techniky a práce s počítačovou sítí pro zaměstnance UP.

Témata školení:

A. zaměření na výpočetní techniku a základní programové vybavení:

1. Základní obsluha PC – popis počítače a periférií, operační systém MS-DOS, základy manažeru M602.
2. T602 – český textový editor (základní ovládnutí a možnosti).
3. MS Windows 3.1 (3.11) – úvod do prostředí MS Windows 3.1 (3.11).
4. MS Windows 95 – úvod do systému MS Windows 95 včetně základů PC.
5. MS Word – úvod do textového editoru MS Word CZ v prostředí Windows.
6. MS Excel – úvod do tabulkového procesoru MS Excel CZ v prostředí Windows.
7. Corel Draw – úvod do grafického programu Corel Draw (ovládání a filozofie).
8. ASPI – úvod do právníckého systému ASPI.

B. zaměření na počítačové sítě a jejich služby:

1. Sítě + Pmail – úvodní seznámení s počítačovou sítí Novell, elektronická pošta Pmail.

2. WWW – úvod do programu Netscape pro prohlížení WWW stránek na Internetu.

Bližší informace o termínech jsou k dispozici u správce sítě. Zájemci o školení se mohou přihlásit u Mgr. Evy Slavíčkové (e-mail sla@cmtfnw.upol.cz, tel. 523 20 25, kl. 238).

-cvt-

Týden knihoven – mimořádná příležitost

V termínu od 5. – 11. 10. 1998 vyhlásila sekce veřejných knihoven SKIP 2. ročník celorepublikové akce nazvané *Týden knihoven*. Cílem je, aby knihovny všech typů upoutaly pozornost na širokou škálu svých činností. K této akci se přihlásila i Ústřední knihovna UP. Vedle všech služeb, které knihovna běžně poskytuje, budou v rámci *Týdne knihoven* organizovány *Dny otevřených dveří* pro školy a instituce v našem regionu a pro již registrované čtenáře bude vyhlášena

amnestie.

Všichni, kteří v tomto týdnu vrátí knihy s prošlou výpůjční dobou, budou **osvobozeni od pokut**.

Využijte této mimořádné příležitosti.

-slez-

Jen několik řádků

Miliony na výzkum – na jaký?

Na fakultách se v těchto dnech horlivě připravují výzkumné záměry pro příští roky. Kdo zaváhá, opozdíl se, nebo udělá chybu, vypadne ze soutěže a nedostane nic z částky 800 mil. Kč určené ministerstvem na výzkumné záměry českých vysokých škol.

Nedávno jsme tu měli „dvěstěpadesátku“, díky níž na UP vzniklo a je financováno pět vědeckovýzkumných center. A už je tu „osmistovka“, další akce MŠMT opět na podporu výzkumných záměrů. Tím se rozumí „globální, tematicky ucelený, dlouhodobý program výzkumu a vývoje instituce, ve které instituce prokazuje již dosažené výkony a má uznávané renomé“. Pro přesnost nahraďme slovo instituce výrazem pracoviště a pracovník, protože jedině oni vytvářejí výzkumné výsledky a bez nich je instituce vědecky sterilní. Pravda je, že za devět let měl každý vysokoškolský pedagog dost času ukázat, jaké vědecké výsledky umí získat. Dnes by je měl položit na stůl jako argument návrhu na finanční podporu svého výzkumného záměru.

Jsou ovšem rizika, že záměr přijat nebude. Nejzávažnější je nízká odborná kvalita, řešení již řešeného, dosavadní nízké vědeckovýzkumné výkony navrhovatele a nízký přínos záměru. To vše v porovnání s ostatními tuzemskými a zahraničními pracovišti, resp. autory, jak se dovidáme ze směrnice.

Největší šanci na přijetí mají mít záměry, které prošly sítím evropské kvality. To znamená, že jsou podloženy již dosaženými výsledky, které přijala mezinárodní odborná komunita, nejlépe publikací v uznávaných zahraničních periodikách s dobrým impaktoovým faktorem. Takový je úzus světové vědy a my ho samozřejmě přijímáme, lhotejmo, zda s porozuměním, nebo z nezbytnosti, neboť cílem „osmistovky“ je „vyrovnat relace vysokých škol k EU“. Je na vědeckých radách, aby vybraly obory a pracoviště, které splňují postulovaná kritéria jasně a přesvědčivě. Jejich výběr bude pro akademickou obec znamenat, že v těchto oborech je UP obzvláště silná a má uznávané renomé.

M. Hejtmánek

Menza UP v provozu

Po rozsáhlé rekonstrukci, která byla v tomto týdnu dovršena závěrečnou kolaudací, je menza UP opět v provozu. Od podnělí 28. 9. 1998 začne předprodej stravenek a od 1. 10. 1998 bude zahájen provoz menzy v plném rozsahu.

-mav-

Konečně máme pod čepicí

stejně jako renomované univerzity světa. Pod ní jsme měli vždycky, protože univerzita je koncentrované vědění, ale scházela nám ta čepice. Teď už jsme komplet. A můžeme reprezentovat nejen ve sportu. Když si ji nasadíme, tak i navenek a nejen uvnitř, protože na ní je krásný znak a nápis UNIVERSITAS PALACKIANA OLOMUCENSIS, a to zavazuje. Je to znak příslušnosti k druhé nejstarší univerzitě u nás a v roce 1573 se o tom nikomu ani nesnilo. Tak tedy nasad'te si čepici (tu naši) a jedeme z kopce, tedy vlastně do kopce na vrchol vzdělání, a to špičkového. Než přijde velké štěstí, stačí i malá výhra, stojí 199 Kč.

J. Paur

Univerzitní čepice jsou k dostání na těchto místech: knihkupectví Bonum (Ostružnická ul.), bufet na PF UP, bufet na FF UP.

Foto M. Poláková

Stručně

V Muzeu umění, v prostorách radnice a v Moravském divadle probíhal ve dnech 10. – 18. 9. **Italský týden**, který pořádala Katedra romanistiky FF UP ve spolupráci s Velvyslanectvím Italské republiky v ČR.

* * *

Ve dnech 21. – 25. 9. 1998 se ve Staré Lesné (Vysoké Tatry, SR) uskutečnila **Slovensko-česko-polská optická konference**, kterou uspořádaly Jednota slovenských matematiků a fyziků, Polská akademie věd, Jednota českých matematiků a fyziků, Národní komitét pro optiku a Společná laboratoř optiky Fyzikálního ústavu AV ČR a UP.

* * *

Přírodovědecká fakulta UP za spoluúčasti Ústavu soudního lékařství a medicínského práva LF UP pořádala v Olomouci ve dnech 24. – 26. 9. 1998 symposium pod názvem **Intermediary Symposium Forensic Toxicology – Intermediary Symposium Forensische Toxikologie**.

* * *

Příroda jako kořeny života je název mezinárodní konference o životním stylu, zdraví a pobytu v přírodě, kterou ve dnech 25. – 27. 9. 1998 uspořádala Katedra rekreologie FTK UP.

* * *

V pondělí 28. 9. se seje **předsednictvo AS UP**, které se bude zabývat přípravou prvního zasedání AS UP v tomto školním roce. To se uskuteční 7. 10. 1998.

-mav-

Upozornění

Všechny zájemce o koncert skupiny Kamelot upozorňujeme na změnu termínu. Kapela s Romanem Horkým bude nové CD křtít v U-klubu 6. 10. v 19.00 hod.!

Red.

Beseda o ekologických hnutích

V květnu 1998 proběhla násilná demonstrace v Praze. Událost byla často spojována s ekologickými hnutími. Jaká vlastně naše ekologická hnutí jsou? Lze rozlišit hranice mezi oprávněným radikálním protestem a násilnou akcí?

Středisko ekologické výchovy Sluňákov Úřadu města Olomouce a Sluňákov – občanské sdružení pořádá 29. 9. v **Divadle hudby Olomouc v 17.00 hod.** besedu, jejíž téma zní: **Ochránci studánek nebo novodobí teroristé?**

Besedy se zúčastní zástupci veřejného života, odpůrci demonstrací, anarchisté a ekologové.

-map-

Akademický sbor Žerotín přijímá nové členy

Zájemci o zpěv a hudbu, kteří by se chtěli stát členy Akademického sboru Žerotín, se mohou dostavit 5. 10., 7. 10. či 14. 10., v 18.00 hod. na Katedru hudební výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého (Purkrabská ul., II. patro).

-map-

Zeptali jsme se za vás...

Svoboda podmíněna odpovědností

Filozofická fakulta UP jako jedna z prvních přešla na tzv. blokový systém studia. V praxi to znamená, že první ročník je totožný s prvním blokem, druhý a třetí ročník je pak chápán jako druhý studijní blok, třetí, čtvrtý a pátý ročník je studijním blokem třetím. Díky tomuto systému si posluchači sami vytvářejí studijní program. Relativní volnost má ovšem i druhou, méně populární stranu. Na konci každého z jmenovaných období totiž dochází k „zúčtování“: každý student musí předložit splněné studijní povinnosti. Stává se, že si posluchači studijní plán dobře nerozvrhnou a závazky do konce určeného bloku prostě splnit nestihnou. Problémy jedné strany, studentů, pochopitelně ovlivňují stranu druhou – fakultu. A protože z různých důvodů nestíhající studenti stále přibývají, řeší vedení problém prodlužování bloků administrativním poplatkem.

Na podrobnější vysvětlení jsme se zeptali proděkana FF UP pro studijní a pedagogické záležitosti doc. Zdeňka Pechala, CSc.:

FF má zhruba dva tisíce studentů, z nichž asi jedna třetina začala prodlužovat studijní bloky. Dostali jsme se tímto před problém, kdy se střední ročníky neúměrně rozrůstají, naopak poslední ubývají. Ročně na fakultu přichází kolem pěti set posluchačů, v důsledku prodlužování bloků však odchází pouhých tři sta.

Řešení se nabízí dvojí. Jedno z nich je administrativní, tzn. prodloužení studijního bloku povolit jen z odůvodněného zdravotního důvodu. Záhy

by ale vznikl nekonečný kolotoč odvolání a domnívám se, že problém by se v mnohých případech nevyřešil. Když jsme v roce 1997 obdrželi informativní přehled položek a částek vybíraných na UP a jejich fakultách jako částečné náhrady za administrativní výlohy spojené s některými úkony fakult, které umožňují vybírat administrativní poplatky tam, kde to fakulta potřebuje, rozhodli jsme se pro toto řešení. Kolegiu děkana jsme navrhli zavést administrativní poplatek, jenž by souvisel se všemi úkony, které se týkají prodloužení bloku. Kolegium děkana návrh schválilo.

Chtěl bych ale podotknout, že student má samozřejmě i jinou možnost. Dostane-li se do jakéhokoli problému, může studium přerušit. V tomto případě nezaplatí ani korunu.

Proč administrativní poplatek nevybírají ostatní fakulty?

Pokud jsem dobře informován, ne všechny fakulty dávají posluchačům svobodu čtyř semestrů. Studijní výsledky jsou uzavírány každé dva semestry. Za dva semestry se problémů samozřejmě nakupí méně než za semestry čtyři. Také s prodlužováním bloků se setkávají v menším měřítku.

Chtěli bychom (i v souvislosti s novým systémem studia – kreditním systémem), aby si studenti rozvážli čas jako dospělí lidé sami, aby si sami v rámci čtyř semestrů vytvořili jakýsi individuální plán a pokud na to budou mít, mohli třeba dostudovat i dříve. Kádybychom, domnívám se, z již zavedeného ustoupili, studenti by protestovali také. Práve – omezovali bychom totiž jejich práva.

M. Poláková

Habilitace a profesury

Lékařská fakulta UP

Ve čtvrtek 1. 10. se na zasedání Vědecké rady LF UP v posluchárně na Neurologické klinice LF (I. P. Pavlova 6) uskutečnil následující habilitační a profesorské řízení:

V 11.00 hod. proběhne habilitace doc. MUDr. Jaroslava Veselého, CSc., přednosta Ústavu patologické fyziologie LF UP, v oboru **patologická fyziologie**, který předloží habilitační práci na téma *Cílený enzymový screening vycházející z poznání molekulárních dějů odpovědných za patologické bujení – cesta k novým látkám s antiproliferačními vlastnostmi* a uvede přednášku s názvem *Vrozené nádorové vlohly: proč se uplatňují s rozdílnou penetrancí?*

Oponenty budou prof. RNDr. P. Peč, CSc., vedoucí Katedry biochemie PřF UP a doc. MUDr. M. Černoch, CSc., Masarykův onkologický ústav, Brno.

Ve 12.00 hod. se koná profesorské řízení doc. MUDr. Michaela Dlouhého, CSc., docenta II. chirurgické kliniky LF UP v oboru **chirurgie**, který uvede přednášku pod názvem *Současný stav chirurgické léčby karcinomu jícnu*. Oponenty budou prof. MUDr. P. Pařko, DrSc., přednosta III. chirurgické kliniky 1. LF UK Praha, prof. MUDr. J. Wechsler, CSc., přednosta I. chirurgické kliniky LF MU Brno, prof. MUDr. A. Pelikán, DrSc., přednosta chirurgické kliniky FNŠP Ostrava.

S habilitační prací je možno se seznámit na oddělení vědy a výzkumu Děkanátu LF UP, tř. Svobody 8, Olomouc.

-lf-

Na aktuální téma

Univerzita Palackého se přihlásila do evaluačního programu vysokých škol v Evropě

V průběhu letošního školního roku by se měla Univerzita Palackého zapojit do evaluačního programu evropských vysokých škol. O bližší informace jsme v této souvislosti požádali prorektora UP pro zahraniční styky doc. PhDr. L. Hornovou:

Jaký je to program a proč vznikl?

Instituce vyššího vzdělání se vždy snažily být kulturním a odborným zájemem pro svůj region i celou zemi. V posledních letech jsou univerzity více než dříve svázány s veřejným životem a měly by vstřícně reagovat na změny ve společnosti, její měnící se potřeby a také získávat větší podporu ze strany regionu i státu. Aby byly univerzity schopny správně vyhovět těmto požadavkům, musí se v systému svého řízení zaměřit na zvyšování kvality v nejširším smyslu tohoto slova.

Evropská konference rektorů /CRE/ se rozhodla v roce 1994 začít mezinárodní evaluační program institucí vyššího vzdělání, aby pomohla univerzitám najít cesty k dosažení vyšší kvality na základě kritického pohledu na svou strukturu a práci. Pilotní projekt byl vypracován odborníky na univerzitě v Twente v Nizozemí a v prvním roce se ho zúčastnily tři univerzity v Evropě. V dalších letech se připojily další evropské univerzity a do dnešního dne prošlo tímto evaluačním programem zhruba 23 univerzit.

Proč se rozhodla UP připojit k tomuto programu?

Vedení UP si uvědomuje, že velkou pomocí při snaze zkvalitnit veškeré oblasti činnosti a působ-

nosti naší univerzity může být objektivní pohled zvenčí a kritika odborníků, kteří se už dlouhá léta zabývají systémem vysokoškolského vzdělávání v Evropě. Takovými experty jsou členové CRE, kteří provádějí hodnocení univerzit zapojených do tohoto evaluačního programu a kteří by také nám měli pomoci najít naše silné i slabé stránky. Už samotná přihláška UP do evaluačního programu je jednoznačným stimulem, abychom se ihned dali do kritického zkoumání současného stavu UP i jejich plánů rozvoje.

Kdy a jak bude evaluace probíhat?

Celý projekt proběhne během akademického roku 1998/99. V září podal rektor UP závaznou přihlášku schválenou vedením univerzity a děkanů fakult. V nejbližší době je nutno sestavit pracovní skupinu, která bude shromažďovat údaje pro sebe-evaluační zprávu, kterou pak musíme zaslat stanoveným auditorům CRE. Tato skupina bude vedena rektorem UP a jejími členy budou prorektor, předseda AS UP, kvestor, kancléř UP, zástupci všech fakult a ICUP, vedoucí zahraničního oddělení UP a podle potřeby budou k práci přizváni další odborníci a studenti. Zprávu je nutno zaslat CRE nejméně 3 týdny před první návštěvou expertů CRE, kteří přijedou v lednu nebo únoru a během dvou dnů budou diskutovat s vedením UP, navštíví fakultu a ústav, budou hovořit se studenty i vnějšími partnery UP / město, firmy, úřady ap./ . Během jara si mohou auditori vyžádat ještě doplňující údaje, aby byli dobře připraveni na druhou a konečnou návštěvu, tentokrát třídní. Během ní navštíví další fakultu a výzkumná střediska, ICUP ap. a budou hledat

informace v hovorech se senáty a děkany fakult, studenty, dalšími představiteli regionu atd. To vše jim bude podkladem k závěrečnému ústnímu zhodnocení univerzity před zástupci UP a k napsání obsáhlé zprávy, kterou nám zašlou následně.

Je možné, že evaluaci vyhoví jen některé fakulty a obory?

Není to možné, UP bude hodnocena jako celek a v tom smyslu byla podána přihláška CRE. Chtěla bych ale využít této otázky k tomu, abych se obrátila na všechny členy akademické obce s naléhavou žádostí. Prosím, abyste nejen vyhověli všem požadavkům evaluačního týmu při shromažďování nejširších informací, ale abyste přispěli vlastními postřehy – kritickými i pochvalnými, aby naše zpráva byla objektivní a detailní. Bude dobře, když vedle věcí pozitivních najdeme společně také oblasti, kde je možno a nutno mnohé změnit a zlepšit. To je hlavním cílem celého evaluačního programu.

Máme chápat začlenění UP do evaluačního programu CRE jako vstřícný krok směrem k EU?

Směrem k EU je konstatování příliš obecné, ale směrem k úrovni evropského vysokého školství rozhodně. Budeme hodnoceni podle stejných kritérií a dozvíme se o svých kladech i záporech. Bude-li schopni své záporny překonat a najít dobrou strategii dalšího rozvoje, bude UP nejen vzdělávací institucí významnou pro Českou republiku, ale také rovnocenným partnerem zahraničních vysokých škol.

Ptal se

prof. M. Hejtmánek

Události

Kurz metod molekulární biologie

Kurz uspořádal ve dnech 11. – 18. 9. Ústav biologie LF UP ve spolupráci se třemi dalšími pracovišti za podpory Fondu rozvoje vysokých škol. Účelem kurzu bylo umožnit účastníkům získat základní znalosti a praktické návyky potřebné při zavádění metod molekulární biologie v oblastech, kterým se frekventanti odborně věnují. Vzhledem k materiálové a přístrojové náročnosti se mohl kurzu účastnit jen omezený počet osob. Bylo jich asi 35, vesměs postgraduátů z různých pracovišť LF, FN a PřF UP.

Účastníci obdrželi manuál se základními informacemi o vybraných metodách s praktickými návody k prováděním metodám a s dalšími doplňkovými informacemi, jako např. kontakty na firmy, služby, databáze v síti apod. Po teoretickém úvodu následovalo pět tematických bloků: metody molekulární cytogenetiky (dr. M. Jarošová, Hemato-onkologická klinika LF UP), molekulární patologie, detekce viru ve tkáni (prof. Z. Kolář, Ústav patologie LF UP), typizace kvasinice metodou RAPD (dr. V. Raclavský, Ústav biologie LF UP), detekce genových mutací (dr. R. Vrtel, Ústav lékařské genetiky LF UP) a PCR diagnostika mykobakterií (dr. M. Luhový, Mikrochem, a.s.). Účastníci prováděli rozhodující práce vlastníma rukama, např. izolace a čištění DNA, sestavení PCR reakce, restriční analýza, elektroforéza, blotování atd. O absolvování kurzu dostali osvědčení. Kurz nakonec zhodnotili vyplněním dotazníku, který pořadatelům poslouží ke zlepšení kurzu pro jeho případné opakování.

-mh-

Neloučení

Po téměř půlce století pedagogické činnosti a 25 letech na katedře výtvarné výchovy olomoucké univerzity ukončil učitelskou činnost (ač vitální jako málokterý mladík) PhDr. Josef Hejný. Stopa, kterou zanechal v srdcích a myslích stovek absolventů i svých kolegů, je nesmazatelná.

Josef Hejný se narodil 16. 11. 1929 v Olomouci, kde také vystudoval Poltůvkovo reálné gymnázium. Jeho učitelem kreslení byl tehdy malíř Alois Kučera, který spolu s malířem Milošem Jemelkou nasměrovali studenta Hejného na dráhu výtvarného pedagoga. Po maturitě se Josef Hejný přihlásil na Pedagogickou fakultu UP a střetl se tam ještě se základatelskou garniturou umělců a pedagogů: se Zrzavým, Vydrou, Mokřým a dalšími. Studium výtvarné výchovy a dějepisu ukončil v roce 1951 a působil pak na různých středních školách v kraji, posléze na ZDŠ v Olomouci na Hradě. V té době se vedle praktické výuky již zaměřoval na teorii vyučování výtvarné výchovy, výtvarnými pracemi svých žáků oběsílal mezinárodní soutěže a přehlídky a vyměňoval si ukázky svého pedagogického snažení s kolegy z zahraničí (Německo, Rakousko, Litva, USA, Dánsko, Japonsko). V letech 1964–68 absolvoval ještě rozšiřující studium výtvarné výchovy a metodiky na Filozofické fakultě UP a v roce 1971 získal titul PhDr. To se již o činnosti dr. Hejného v oblasti výuky výtvarné výchovy dobře vědělo. Jeho práci oceňoval tehdejší krajský metodik Josef Weiser i vedoucí KVV PdF UP profesor Zdeněk Příkrýl. V roce 1973 získal sochař Příkrýl Hejného pro katedru.

Dr. Josef Hejný se stal odborným asistentem všeobecné výtvarné výchovy pro učitelství 1. stupně ZŠ a metodiku výtvarné výchovy. Zaměřil se rovněž na teorii a prezentaci dětské výtvarné tvorby. Svě zkušenosti publikoval v celostátním časopi-

Psychologické dny v Olomouci

Ve dnech 10. – 12. 9. 1998 ožila Filozofická fakulta UP na Křížkovské ulici nebyvalým ruchem. Sjelo se zde na dvě stě účastníků *Psychologických dnů* pořádaných Českou psychologickou společností. Konference se zúčastnili psychologové ze všech koutů naší republiky i ze zahraničí. Své příspěvky předneslo přes padesát referujících.

Po slavnostním zahájení v aule FF UP přednesl psychologům dobře známý PhDr. Eduard Urban referát o psychologii pro třetí tisíciletí, ve kterém naznačil význam syntézy různých psychologických teorií v období tzv. světovému. Dále mohli účastníci získat přehled o historii České psychologické společnosti a naší psychologie od roku 1927 až po současnost. Následoval referát PhDr. Mariana Košče „Přežije psychodiagnostika rok 2000?“, který si se zájmem vyslechli nejen psychologové mající psychodiagnostiku v náplni své práce. Večer byla pro účastníky konference připravena prohlídka Přemyslovského paláce a varhanní koncert vkostel sv. Michala. Podle ohlasů v kuloárech se obě akce účastníkům líbily.

V pátek 11. 9. byly tematické okruhy rozděleny do pěti paralelních sekcí: v první sekci, zabývající se kvantitativním a kvalitativním výzkumem, promluvil profesor PhDr. V. Směkal a zaujal posluchače hodnotnou analýzou současného stavu „měření“ v psychologii. Mezi ostatními příspěvky nás osobně zaujal referát „Struktura pravdě podobného příběhu“ od Mgr. R. Bahbouha, který poodhalil některé zákonitosti našeho vnitřního vnímání jednotlivých etap životních příběhů. Také v dalších sekcích (*Jedinec a společnost, Kriminální, drogy*

a jiné sociální patologie, Manželství a rodina, Psychologická péče o jedince v průběhu životní dráhy, Klinická psychologie a patopsychologie) probíhaly zajímavé referáty a diskuse, soudě dle vzrušených debat v kuloárech, které se odehrávaly na cestě mezi předním a zadním traktem budovy a v bufetu FF. Přecházení z jedné sekce do druhé bylo poněkud ztíženo, protože bylo možno volit ze dvou variant: buď rušit procházením aulou, nebo se projít po schodech dolů, přes nádvoří a zase nahoru. Nicméně dobrou náladu to účastníkům konference nepokazilo, protože se jich v pátek večer hodně sešlo na společenském večeru v sále Domu armády.

Nečekaně velký zájem byl i o přednášky konající se v sobotu dopoledne, které byly rozděleny do tří sekcí: *Psychologické poradenství a škola, Tematicky volná sdělení a Psychologové, psychologové a jejich psychologičtí potomci*.

Celkově lze říci, že po celou dobu konference panoval mezi účastníky pracovní ruch a příjemná atmosféra utužená neformálními setkáními, při nichž se bylo možno seznámit se zajímavými lidmi ze svého oboru. Jedinou negativní stránkou konference bylo, že se jí od druhého dne nemohl zúčastnit ten, kdo ji připravoval a zahajoval. Přejeme všichni doc. Vladimíru Řehanovi, děkanovi FF UP a vedoucímu katedry psychologie, brzké a úplné uzdravení. Je potřeba poděkovat paní Kottlové z České psychologické společnosti za organizování celé akce a studentům psychologie, kteří po celou dobu konání konference obětavě pomáhali.

PhDr. E. Směkalová, RNDr. Eva Reiterová,
Katedra psychologie FF UP

Český radiologický kongres

Dokončení ze str. 1

vaskulární a nevasculární intervence v oblasti břicha a moderní zobrazovací metody v mamologii.

Součástí kongresu byly 13. československé dny pediatrické radiologie. Velkým odborným zážitkem byla přednáška profesora K. Hauseggera (Rakousko) o náhradách (stentgraftech) výdutí břišní sorty. Jsme hrdi, že naše nemocnice je jedním ze tří pracovišť v ČR, které tyto výkony provádějí. Dalšími přínosnými sděleními byly přednášky o angioplastice ledvinových tepen při arteriální hypertenzi a po transplantacích ledvin nebo o endovaskulární léčbě výdutí mozkových tepen. Moderní zobrazovací metody v mamologii odhalily nádory ženského prsu již v časných stádiích, kdy je téměř 90% úspěšnost vyléčení. Radiční ochrana a praktické aplikace nového tzv. atomového zákona jsou velmi aktuální témata zajímavá nejen radiologům, ale i širokou lékařskou veřejností.

Společenská část kongresu byla rovněž bohatá. Prohlídka historických památek města Olomouce, výlety do blízkého okolí se našim hostům líbily. Mnoho účastníků ocenilo páteční galakonzert v Moravském divadle jako zlatý hřeb kongresu.

Jsme rádi, že kongres byl úspěšný a prokázal vysokou úroveň české, a věříme i olomoucké, radiologie. Bezproblémová organizace pomohla prezentovat Olomouce jako vhodné kongresové město.

Prof. MUDr. J. Nekula, CSc.,
přednosta Radiologické kliniky LF UP

se *Estetická výchova, ve sbornících AUIPO i v učebních textech. Deset let byl okresním metodikem výtvarné výchovy.*

Od roku 1991 formoval tvář Galerie PRIMA. Samotná tato činnost zaslouží veliké ocenění. V Galerii Prima bylo do dnešních dnů realizováno 55 výstav, z toho 30 uspořádal Josef Hejný sám, buď ze svého obšířného archivu nebo ze současné výuky či materiálů, které získal výměnou od svých zahraničních kolegů. K výstavám, které osobně instaloval, vždy vypracoval metodický text, aby byli studenti při prohlídce náležitě zasvěceni do té které problematiky.

Co říci závěrem? Budeš nám, Josefe, na katedře moc chybět. Znali jsme tě jako laskavého, ale nesmlouvavého kantora, ale také jako veselého a upřímného staršího kolegu, ke kterému přijít na slovíčko do pracovny bylo vždy osvěžující a povzbuzující. Věříme, že zanecháním učitelské povinnosti tě jako kolegu a přítele neztrácíme, že víc než často nás přijdeš na katedru „zkontrolovat“ a vypít kávičko. Víme, že volný čas využiješ k dalším kompletacím souborů výtvarných prací svých žáků a studentů a my rádi z tvých „zásob“ uděláme ještě řadu výstav. Proto Ti přeje, Josifku, aby sis toho důchodu ve zdraví užil ještě dlouhá léta.

Tvoji kolega

Zdeněk Kučera

Z vědeckých pracovišť UP

Výzkum sarkoidózy

Ukončení víceleté etapy komplexního výzkumu sličnou monografií je určitě tím nejlepším způsobem. Podařilo se to prof. MUDr. Vítězslavu Kolkovi, CSc. (pneumolog), se spolupracovníky prof. MUDr. J. Duškem, CSc. (patolog), MUDr. M. Heřmanem (radiodiagnostik), prof. RNDr. K. Lenhartem, DrSc. (genetik), doc. MUDr. M. Myslivečkem, CSc. (nukleární medicína), MUDr. M. Petřkem, CSc. (imunolog) a MUDr. I. Střížem, CSc. (imunolog).

Dílo prezentuje současný stav vědomostí o sarkoidóze – systémovém granulomatózním onemocnění s mnohotvárnými klinickými a imunologickými projevy a s celosvětovým výskytem. Pojednává o tomto onemocnění jako o interdisciplinárním problému (svědčí o tom složení autorského kolektivu), neboť s pacienty se setkávají lékaři různých odborností i lékaři praktičtí.

V jednotlivých kapitolách knihy jsou organicky začleněny vybrané výzkumné výsledky autorského kolektivu. Hlavní autor publikuje v dané problematice od r. 1985.

Kniha má 19 kapitol, z nichž vyjímáme: názory na etiologii, granulom, epidemiologické hodnocení, genetické aspekty, imunologické mechanismy, klinické projevy, vyšetřovací metody, biopsie, vyšetřovací algoritmus, diferenciální diagnostiku, terapie, posuzování pracovní schopnosti, psychologické aspekty a kazuistiky sarkoidózy.

Seznam literatury zabírá úctyhodných 50 stran a zahrnuje citace včetně r. 1997. Knihu doplňuje 12 barevných stran a 14 černobílých fotografií, 13 grafů a 39 tabulek. Šéfredaktor mezinárodního časopisu *Sarcoidosis, vasculitis and diffuse lung diseases* prof. D. Geraint James (London, U.K.) o knize napsal: *There is comprehensive coverage of all aspects of sarcoidosis and other granulomatous diseases. The fifty pages of references provides an unrivalled comprehensive treasure-trove worth its weight in gold. This book is a must for all sarcoidologists.*

Auťori mohou mít ze zdařilého díla zaslouženou radost a čtenáři uspokojení z přehledně, jasně a na úrovni doby napsaného textu plného nových poznatků teoretických a praktických.

Kolek, V. a spol.: *Sarkoidóza – známé a neznámé*, 240 stran, 8 stran přílohy, vyd. 1. Grada Publishing, Praha 1998. ISBN 80-7169-468-1. 220 Kč.

-mh-

Na začátku byl separát

V polovině 70. let jsem byl spoluautorem článku, který poslal profesor V. Pelikán do zahraničí a který vyšel v *Acta Hepato-Gastroenterologica* 22, 210-214 (1975). Dost možná to byl Pelikánův článek poslední, protože právě v době ho lékařská fakulta ze svých řad vyloučila. *Gastroenterologie* je široký interní obor, v němž publikuje a který sleduje spousta lidí; proto přišlo na 350 žádostí o separát. Bývá zvykem, že

separáty rozesílá hlavní autor; protože však profesor Pelikán už nebyl členem fakulty, požádal mne, abych část separátů rozeslal z katedry, k níž jsem tehdy patřil. Tento nevelký článek, na němž byl navíc i můj podíl nevelký, tak zřejmě vyvolal největší zájem o mou dosavadní práci (beletristickou produkci nepočítám). Tím však příběh ještě nekončí.

Mezi adresami, na něž mi bylo separát odeslat, bylo Taipei, hlavní město Taiwanu. Na poště jsem byl poučen, že ČSSR (v roce 1975) nemá s Taiwanem poštovní styk a tedy ani žádná Taipei mezná.

A teď mi dovoďte přeskóčit 21-22 let, do roku 1996-97. V rámci popřevratové spolupráce s Virginia Commonwealth University v Richmondu USA, na problematice řízení zdravotnictví, jsem měl možnost přeložit do češtiny knihu vedoucího katedry Health Administration, profesora T. H. Wana. Tento gentleman a můj nynější kolega a přítel vystudoval sice na řadě předních amerických univerzit, pregraduální vzdělání však získal v Taipei na Taiwanu, odkud pochází. Ta kniha vyšla v březnu 1998 nákladem Univerzity Palackého – a já měl možnost si uvědomit, co to znamená, když se v životě uzavře kruh. Taipei teď definitivně vstoupilo do mého osobního světa. Škoda, že už nemohu vyprávět tento příběh profesorovi Pelikánovi; možná by ho pobavil.

S. Komenda

(Pozn. red.: prof. MUDr. V. Pelikán, DrSc., byl přednostou III. interní kliniky FN a LF UP.)

O čem se mluví

Akreditace Lékařské fakulty UP

Lékařská fakulta UP je (po akreditaci PdF a PřF UP) další z fakult olomoucké univerzity, které mají v dohledné době projít akreditačním řízením. Evaluační skupina, kterou jmenovala akreditační komise, je složena ze zástupců všech sedmi lékařských fakult v ČR a z dalších odborníků. Hodnocení fakulty je dáno zákonem o vysokých školách a na základě nově přijatého zákona č. 111/98 Sb. bude probíhat pro jednotlivé obory v pravidelných intervalech. Lékařská fakulta UP bude evaluována poprvé po roce 1990.

Podle informací děkanky LF UP prof. J. Mačákové budou fakulty porovnávány mezi sebou a podle sledovaných ukazatelů bude stanovena jejich úroveň (nevyhovující, podprůměrná, průměrná, velmi dobrá a vynikající). Konečné ohodnocení pak bude vyjádřeno pomocí čtyřbodové škály A-D (A = evaluace bez výhrad, B = s výhradami, C = neevaluováno dočasně, D = neevaluováno celkově).

Mezi prioritní oblasti evaluace bude patřit především hodnocení úrovně pedagogické práce z hlediska posluchačů a z hlediska učitelů, profil absolventů, jejich uplatnění a „kvalita“, úroveň vědecké práce, spolupráce s praxí, postgraduální studium a koncepce rozvoje fakulty.

Evaluační komise, resp. subkomise pro různé typy studia (klinické a teoretické obory, bakalářské studium, postgraduální studium a stomatologické obory) budou realizovat také rozhovory se studenty a učiteli atd. Jak dále prof. J. Mačáková uvedla, budou sledovány nejen např. úspěšnost při získávání grantů,

publikační činnost, citační ohlas publikací, ale také ekonomické ukazatele, počty pracovníků, kteří se věnují administrativě, počty těch, kteří se věnují výuce, vybavenost výukových prostor a další. *Domnívám se, že pokud jde o výuku, jsme na stejné úrovni jako ostatní fakulty a předpokládám, že LF UP dosáhne velmi dobrého národního standardu*, uvedla prof. Mačáková. Naše fakulta získává na UP společně s přírodovědeckou fakultou nejvyšší objem grantových prostředků. Ve srovnání s některými pražskými fakultami je u nás situace poněkud komplikovanější, protože navazovat spolupráci s pracovišti AV ČR je jistě jednodušší v místě, kde má AV většinu ústavů. Přesto se domnívám, že i výsledky v oblasti výzkumu budou bez problémů srovnatelné.

V současné době připravuje vedení LF UP podklady, které musí být odevzdány do 30. 9. 1998. Na jejich základě pak proběhne vlastní posouzení při návštěvách zástupců evaluačních skupin, které budou na jednotlivých fakultách probíhat od 1. 11. 1998. Do 31. 3. 1999 by tyto skupiny měly vypracovat jednotlivé zprávy, do 15. 6. 1999 by měla být dokončena první souhrnná zpráva a do 15. 9. 1999 projednána s představiteli fakult. Do konce září příštího roku by měly být předány materiály evaluačních skupin akreditační komisi, jejíž plénum pak dané podklady projedná a vyhodnotí.

Podle informací děkanky LF UP poskytuje příprava materiálů pro evaluaci také možnost provést si vlastní posouzení jednotlivých pracovišť. *Jsou, bohužel, dost velké rozdíly jak ve vybavení ústavů a klinik, tak také v personální situaci. Jde o spojitý problém, protože tam, kde není*

odpovídající personální obsazení, obvykle není ani dostatečné přístrojové vybavení a takové pracoviště se může jen obtížně rozvíjet. Podklady, které jsme shromáždili pro evaluaci, proto využijeme i pro přípravu záměrů fakulty pro získání prostředků na výzkumné záměry pro další období. Domníváme se, že by bylo vhodné vytvořit výzkumné programy tak, aby umožnily zapojení jak pracovišť, která již díky získaným grantovým prostředkům mají velmi dobré vybavení, tak také těch, které by je měly touto novou formou podpory výzkumu získat. Není to možné nařídít, mělo by jít o přirozená spojení těch, kteří se věnují podobným problémům. Doufám, že naše úsilí nebude zbytečné a že prostředky, o kterých se uvažuje, budou pro příští rok na tuto formu podpory vědy na vysokých školách poskytnuty.

Jak dále prof. J. Mačáková uvedla, lékařské fakulty požádaly, aby akreditace proběhla již v letošním roce, neboť se současně ucházejí o akreditaci svých studijních programů u akreditací v USA a jedním z předpokladů pro úspěch v tomto řízení je také zpráva akreditační komise v ČR. Prvním kolem hodnocení prošly už všechny lékařské fakulty, nyní bude následovat druhá část akreditačního řízení, která bude zaměřena na ekonomiku a způsob hospodaření. *Úspěšná akreditace v USA by měla umožnit zájemcům z této země, aby u nás studovali v paralelním programu v angličtině a na poplatky spojené s tímto studiem mohli čerpat půjčku, která je poskytována těm, kteří studují na fakultách v USA. Navíc je to prestižní záležitost – jistě by nám úspěch v řízení v USA mohl usnadnit i jiná akreditační řízení v zahraničí*, sdělila prof. J. Mačáková. -mav-

Představujeme: noví profesori Univerzity Palackého

S účinností od 1. 6. 1998 jmenoval prezident ČR V. Havel na jaře t.r. sedmdesát nových profesorů vysokých škol, kterým tehdejší ministr školství, mládeže a tělovýchovy J. Sokol předal 4. 6. v aule pražského Karolina jmenovací dekrety. Celkem osm z nich jsou členy akademické obce UP. V tomto a následujících číslech Žurnálu UP seznamujeme čtenáře s jejich vědeckým a odborným profilem.

Prof. RNDr. Jan Andres, CSc. (nar. 1954)

Přírodovědecká fakulta UP, Katedra matematické analýzy a aplikací matematiky
Obor: matematická analýza

Vědeckou a výzkumnou specializaci prof. J. Andrese představuje kvalitativní teorie nelineárních diferenciálních rovnic a inkluzí.

Je autorem (spoluautorem) 95 vědeckých publikací, z toho 55 bylo publikováno v zahraničí.

Významné publikace z poslední doby:
Andres, J.: *Nonlinear rotations. Proc. 2nd World Congress of Nonlin. Anal., Nonlin. Analysis, T. M. A. 30, 1, 1997, str. 495–503.*
Andres, J.: *On the multivalued Poincaré operators. Topol. Meth. Nonlin. Anal. 10, 1997, str. 171–182.*

Andres, J., Nistri, P., Górniewicz, L. (eds.): *Differential Inclusions and Optimal Control. Lecture Notes of the Schauder Center 2, Toruń (Poland), 1998.*

Poslední kongresovou přednášku na téma *Periodic solutions of functional differential inclusions* přednesl prof. Andres v rámci „International Conference on Functional Differential Equations“ (Ariel, Izrael, 29.6. – 2. 7. 1998).

Prof. Andres vede čtyři postgraduální studenty v oboru matematická analýza. Na Přírodovědecké fakultě UP přednáší obory vektorová analýza, dynamické systémy, teorie stability aj.

Je členem redakčních rad tří mezinárodních vědeckých časopisů se sídlem v Itálii, Polsku a Indii a hostujícím profesorem na dvou amerických a mnoha evropských univerzitách (více než 50 pozvaných přednášek).

Prof. Andres je proděkanem Přírodovědecké fakulty UP (2. kadence), členem její Vědecké rady a členem Vědecké rady UP.

Prof. PhDr. Jiří Černý, CSc. (nar. 1936)

Filozofická fakulta UP, Katedra romanistiky
Obor: španělská, portugalská a obecná lingvistika

Vědecká a výzkumná specializace prof. J. Černého zahrnuje španělský jazyk a dějiny lingvistiky.

Je autorem (spoluautorem) 90 vědeckých publikací, z toho 16 publikovaných v zahraničí.

Významné publikace z poslední doby:
Černý, J.: *Brazílská portugalština: dialekty a spisovný jazyk velkých měst. Slovo a slovesnost LIX, 1998, n° 2, str. 133–148.*

Černý, J.: *Úvod do studia jazyka (učebnice pro 1. ročníky filologických oborů). Rubico, Olomouc 1998, 248 s.*

Černý, J.: *Historia la Lingüística (španělská verze „Dějiny lingvistiky“ z r. 1996). Cáceres 1998, 547 s.*

Poslední kongresovou přednášku na téma *La tradition de l'École de Prague et la linguistique contemporaine* přednesl prof. Černý v rámci „L'École de Prague: l'apport épistémologique“ (Lausanne, červen 1993).

Prof. Černý vede sedm postgraduálních studentů v oboru španělský jazyk a jednoho studenta v oboru portugalský jazyk.

Pracoval na zahraničních univerzitách v Santiagu de Cuba (1974/75), v Lublinu (1976/81), v Mexiku, D. F. (1985), v Katowicích (1984/86), v Richmondu (1993) a v Granadě (1995/96).

Od prosince 1989 je prof. Černý vedoucím Katedry romanistiky na FF UP. Posílil oborové studium francouzštiny, po dvaceti letech obnovil španělštinu, nově zavedl portugalskou a italskou filologii. Vybudoval Katedru klasické filologie (samostatná od r. 1993) a Kabinet Dálého východu (čínská a japonská filologie), zatím při Katedře romanistiky.

Prof. Černý je autorem a koordinátorem projektu č. 3201 „Estudios Hispánicos y Portugueses“ (intenzivní spolupráce s univerzitami v Lublinu, Lisabonu, Oviedu, Madridu, Granadě a Sieně 1992–95). V současné době koordinuje na katedře projekty „Socrates“ a „Latinská Amerika“.

-mav-

Foto T. Jemelka

Diskuse, názory, ohlasy

Ad: K výstavě „Oznámení o Ikarově letu“ (Žurnál UP, 2/98, 18.9.)

Ještě k výstavě „Oznámení o Ikarově letu“

Po přečtení článku prof. Z. Příkryla v Žurnálu UP a samozřejmě pod dojmem polemiky probíhající především na stránkách Hanáckého dne, jsem se odhodlal k napsání několika poznámek obecnějšího rázu k danému tématu. Připomínám, že jsem autorem historického úvodu v katalogu inkriminované výstavy a bájná šedesátá léta jsem, vzhledem ke svému datu narození, bezprostředně nevnímám.

1. Je zřejmé, že koncepce výstavy je nesena v duchu konceptu jistého chápání novodobých i soudobých olomouckých dějin, jehož autorem je ředitel Muzea umění doc. P. Zatloukal. Podstata tohoto konceptu spočívá – řečeno velmi zjednodušeně – v tezi, že počínaje rokem 1918 směrem k současnosti se Olomouc stále výrazněji posouvá na periferii kulturní i intelektuální. Ostatně na tuto skutečnost upozorňují i jiní – např. olomoucký polonista a publicista V. Burian. Tato teze je pro nás určitě nelichotivá a určitě bolestná, ale bohužel pravdivá. Je nasnadě, že takřka padesát let vlády totalitních režimů tuto retardující tendenci akcelerovalo. Stranou ponechám skutečnost, že ani v 19. století nepřekypovala Olomouc osobnostmi či počiny výrazně překračujícími hranice regionu či dokonce české kotliny.

2. Není pravda, že by pouze účastníci minulých dějů měli nejspřávnější puvoár na hodnocení těchto událostí. Je pravda, že historici i publicisté mají dnes výraznou tendenci přistupovat k hodnocení našich soudobých dějin ahistoricky. Obrana proti tomuto právem kritizovanému přístupu je pouze jedna – důkladná analýza daného jevu. Přitom ovšem je nutno respektovat fakt, že objektivní dějiny prostě neexistují. Daná historická skutečnost je zkoumána vždy v konkrétním čase a konkrétní osobou. Prof. Příkryl tvrdí, že důkladná analýza šedesátých let nebyla autory výstavy a katalogu provedena. Tento výrok je závažný a zásadní. Odpověď autorů, ale především nezúčastněných odborníků na otázku, zda tvrzení prof. Příkryla má své odstatnění, mě zajímá více, než spory o vyzdvížení či zatracení toho či onoho výtvarníka.

3. Domnívám se, že koncepce výstavy zcela správně usilovala o postžení co možná nejkompexnějšího pohledu na olomoucký kulturní kolorit let šedesátých. Právě rozmanité kulturní aktivity narušovaly strnulost totalitního režimu a tím pádem připravovaly společnost na pokus o politickou a hospodářskou reformu z konce let šedesátých. A v tomto ohledu měly zcela pochopitelně kupříkladu divadelní či publicistické počiny v Olomouci význam větší než aktivity výtvarné.

4. Přes kritické hlasy, které se snesly na hlavy autorů výstavy i katalogu „Oznámení o Ikarově letu“ pokládám tuto výstavu olo-

mouckého Muzea umění za skutek nanejvýš chvályhodný. Pouze ten, kdo nic nedělá, nic nezkaží.

PhDr. P. Urbášek, ředitel Archivu UP

Netočí-li se země kolem slunce, ale naopak, je třeba to dokázat

Profesor Zdeněk Příkryl se svou kritikou výstavy „Oznámení o Ikarově letu“, uveřejněnou v minulém čísle Žurnálu UP, nad podobou recenzované expozice veřejně rozhněval již potřetí. Znovu ji navrší množství invektivami promísených otazníků, ale opět bohužel beze snahy o věcnost a konkrétnost, tj. především doložitelnost svých závěrů. Není jistě zcela vyloučeno, že se slunce netočí kolem země, ale je zapotřebí to trpělivě dokazovat. S mlhavostí a neurčitostí jeho pojetí recenzování se skutečně polemizuje těžko. V časopisecký úzce vymezeném prostoru je navíc možné odpovídat jen stručně, pouze na některé a kromě toho zřejmě nikoliv nejpodstatnější námitky.

1) Profesor Příkryl považuje za symptomatické, že o výstavě nevycházejí odborné recenze. Není tomu tak – v Hanáckých novinách byla na toto téma zveřejněna již řada vyjádření. Redakční práce v odborných periodikách

naopak trvá relativně dlouho a tak podrobnější ohlasy expozice začínají vycházet až počátkem podzimu.

2) Alespoň někteří z „ambiciózních“ organizátorů výstavy již nejsou tak mladi, aby z autopsie nezachytili minimálně druhou půlku šedesátých let. Ale o to přece v uměleckohistorické práci nejde – neznalost příslušného materiálu z vlastní zkušenosti nemůže bránit možnosti minulost reflektovat. Především však není pravda, že je v katalogu z dobové literatury a pramenů účelově citováno pouze to, co se zrovna hodí. Naopak, Ladislav Daněk – jeden ze spoluautorů výstavy a katalogu – se snahou o objektivitu po léta shromažďoval potřebné podklady. Ani v případě výběru textů pamětníků nešlo o „cilenou, rafinovanou selekci“. Jak vyplývá z jeho kritik nejen naší expozice, ale např. i Nové encyklopedie českého výtvarného umění vydané před třemi lety, profesor Příkrýl trpí utkvělou představou jakéhosi spiknutí českých výtvarných teoretiků a historiků umění 20. století. V tom případě je však opět pouze možné odkázat k historice o slunci a zemi.

3) Na jiném místě profesor Příkrýl tvrdí, že díla nevystavených autorů jsou „přínejmenším souměřitelná“ s vystaveným „proudem epigonů tehdejších módních trendů“. Tady by bylo zapotřebí především svá tvrzení konkrétně, pečlivě a důsledně doložit: dílo toho nebo onoho je kvalitní proto či proto. A naopak. „Nezpochybnitelné důkazy“ pro Příkrýlova tvrzení, o něž se prý nikdo z autorů výstavy „nezajímal“, je třeba snést a zdůvodnit. A vůbec nejlépe nějakou formou konfrontační výstavy s doprovodným textem. Dnešní absence cenzury k tomu přece poskytuje řadu příležitostí.

4) Profesor Příkrýl výstavě vyčítá i to, že představila „aktivity, které neměly s výtvarným uměním nic společného“. Pořadatelé si naopak myslí, že měly hodně společného – jednotu místa, času a nezdírka i protagonistů. Jejich cílem se mj. stala právě snaha poukázat na dobovou provázanost mnoha různorodých složek tehdejšího kulturního dění navzájem – od rozmanitých divadelních forem, přes film, literaturu, vážnou i populární hudbu, až k výtvarnému umění.

Nechtěl bych však na tomto místě panu profesorovi odpovídat pouze svými slovy, a proto si dovoluji ocitovat závěr recenze výstavy „Oznámení o Ikarově letu“, napsané Ladislavem Danielem (mj. rovněž dílčím pamětníkem oněch let) pro časopis Ateliér: „Pomocí nemilosrdného kvalitativního síta dosáhli kurátoři neočekávaný výsledek. Olomoucká scéna se náhle z odstupu let jeví jako ohnisko koncentrované tvorby vysoké experimentální a umělecké úrovně, nedoceneně vzhledem k tradičně respektovaným centrům, Praze a Brnu. Autoři výstavy vymodelovali na úzce regionálně vymezeném vzorku společenského myšlení v umění a kolem umění charakter výtvarného života u nás v letech 1958–1970 s předešlou let 1945–1958 a učinili to s metodickou přesvědčivostí, postavenou na přesném konstatování historických dokladů. Přísnými kritérii ve výběru exponátů i z pohledu celé republiky ukázali bez zkreslení skutečnosti, že olomoucká produkce má v tomto období překvapivou důležitost a rozhodně nadregionální význam. Ve špičkách exponátů dosahuje hladiny evropského standardu...“

Pavel Zatloukal

Kdo hledá, měl by vědět, že našel.

Věda se ptá, proč je svět, jaký je. Umění se ptá, proč by svět nemohl být úplně jiný.

Sebelepší organizace vědy nezaručí, že problémy budou vyřešeny. Dobrá organizace však může zaručit podmínky k jejich vyřešení.

-kos-

Oddělení zahraničních styků RUP informuje

Program SOCRATES ERASMUS – možnost studia v zahraničí

Socrates je programem Evropské unie pro spolupráci v oblasti výchovy. Jeho platnost (do š. r. 1999/2000) se vztahuje na 15 členských zemí EU, Island, Lichtenštejnsko a Norsko v rámci smlouvy o Evropském hospodářském prostoru a od roku 1998/1999 na všechny země střední a východní Evropy, které mají uzavřenou asociační dohodu s EU. Programu chce přispět ke zlepšení kvality výchovy dětí, mládeže a dospělých, posílit tak evropskou spolupráci a umožnit přístup k celé škále příležitostí vzdělání, kterou EU poskytuje. S cílem plnit výše uvedené, financuje Socrates od akademického roku 1997/1998 i program ERASMUS, určený vysokému školství.

Spolupráce a činnost v tomto programu se odvíjí na základě institucionální smlouvy (dohoda mezi Komisí EU a univerzitou), v rámci níž vysoká škola pracuje na projektech, které jsou Evropskou unií podporovány a financovány. **Studentská výměna iniciována přednášejícími**

Posluchači chtějí studia v zahraničí jsou závislí na přednášejících. Výměna musí být totiž iniciována přednášejícími. Jestliže přednášející zájem neprojeví, mají studenti smůlu. Praxe je tedy taková: akademická část tzn. výběr studentů, poskytování základních informací, uzavírání dohod o náplni studia v zahraničí jsou v režii kateder. Požadavky z kateder shromažďujeme na zahraničním oddělení RUP. Zde jsou sumarizovány za celou univerzitu. V podobě žádosti o finanční výpomoc jsou směřovány k Evropské komisi. Na

našem oddělení potom vyřizujeme stávající formální problémy, v konečné fázi uzavíráme se studenty dohody, na jejichž základě obdrží finance. Ráda bych podotkla, že k mobilitě studentů a učitelů jsou přidruženy i jiné aktivity, projekty na rozvoj společných studijních programů, projekty na zavádění ECTS – evropského systému transferu kreditů a další, dodala I. Vyhnančková.

ERASMUS se účastní šest fakult

Pro příští akademický rok by katedry měly mít již rozjednané bilaterální dohody. Je ale podstatné podotknout, že do studentské mobility jsou zapojeny především ty katedry, které mohou nabídnout výuku v cizím jazyce (několik studentů studuje v češtině). Na UP se do ERASMU zapojily všechny fakulty mimo CMTF, a to v následujících aktivitách: studentská mobilita 13 kateder, učitelská mobilita 12 kateder, zavádění ECTS celá FF plus 6 kateder, intenzivní jazykový kurz PF, intenzivní program – hudební výchova na PdF, řečla koordinátorka programu.

Návrh institucionální smlouvy je podáván vždy k 15. 11., tedy asi s devítiměsíčním předstihem. Se začínajícím zimním semestrem odjíždí v těchto dnech 31 studentů UP do různých zemí EU. V letním semestru pravděpodobně odcestuje kolem 70 posluchačů. A aby byla zachována zmíněná reciprocita, 17 zahraničních studentů (Velká Británie, Holandsko, Belgie, Irsko, Portugalsko, Španělsko, Itálie) svá zahraniční studia začínají právě na Univerzitě Palackého.

M. Poláková

MEZI NÁMI VZDĚLÁNCI

Šíří se názor, že Univerzita Palackého má být v prvé řadě univerzitou evropskou, tedy eurouniverzitou, a teprve potom univerzitou českou, moravskou, hanáckou, olomouckou nebo – božechraň! – slovan-skou. Ještě tato univerzitní a netoliko univerzitní generace prý bude žít v euroregionu, placena bude namísto v korunách v eurech, cestovat bude v rychlovlácích kategorie eurocity, v rámci zdravotní eurovýživy bude konzumovat eurobanány, eurojablka, europrasata atd., bude zkrátka a dobře totálně europeizována. Tyto radostné europspektivy sice hatí euroskeptikové vyskytující se hlavně na britských ostrovech, kteří prohlašují, že to všechno je euro-babble, tj. euroblábol, ale my eurofilové jim nedáme sluchu a raději se poučíme, jak se přihodilo, že se asijský poloostrov, na němž je nám dáno existovat, nazývá,

EVROPA.

V tom ohledu je třeba uchytlit se ke dvěma humanitním disciplínám – k mytologii a etymologii.

Podle řeckého básníka Hésioda (konec 8. století nebo 7. století př. n. l.) byla Evropa buď jedna z deseti tisící dcer Oceana (oceánu), nebo spíše dcera krále Týru – Fénicie (na pobřeží dnešní Sýrie, Libanonu a Palestiny) Agénora (pocházela tedy z Asie) a její mimoriádný půvab neušel zraku nejvyššího z bohů, Dia. Leč „nedobře snášel se spolu a zřídka v též přibytku bydlí / láska a vznešenost,“ soudí v Proměněch (překlad Ferdinanda Stiebitze) nanejvýš aktuálně římský básník Publius Ovidius Naso (43 př. n. l. – 18 n. l.) a pokračuje: „Hle, ten Otec a velitel bohů, / který trojklaný blesk má v pravici, jehožto pokyn / celým otřásá světem, ten odložil velebné žezlo, / býčí podobu na sebe vzal a ve skot se umísil / bučí a v křehké trávě se prochází, krasavec stáda. / Baroy je bílé jak sníh, jež dosud

nepošlapala / chodidla tvrdých bot, aniž vlahý roztavil Auster (= jižní vítr). / Svaly je zduřena šíje a lalok až po plece splyvá, / rohy jsou malé sice,

však moh' by ses přítí, že rukou / práce to jest, a průzračně víc než drahokam čistý. / Čelo je prostě hrozeb a není postrach v očích, / výraz míru je pln. / Díví se Agénorovna, / že je tak sličný ten býk, že nehrozí bojovnou výzvou. / Avšak třebaš byl mírný, má strach se ho zpočátku dotknout, / potom však jde a podá mu květiny k bělostné tlamě. / Milenec těší se z toho, a než se mu kýžená rozkoš / naplní, líbí jí ruce, ač stěží už s ostatkem váhá. / Hned s ní laškuj jeře a skotačí v zelené trávě, / hned zase bělostným bokem se pokládá ve žlutý písek. / Zbavio ji pozvolna strachu, hned hruď svou nabízí panně, / aby jí poplácala, hned růžky zas, aby v ně vpletla / vínky z čerstvého koříní. / Již troufá si královská dcera / vsednout býkovi na hřbet, nic netušíc, / na koho sedá. / A tu se bůh již pomalu vzdaluje z peoného břehu, mohama nepravých tvarů se ve vlnách zprou jen brouzdá, / potom však zachází dále, a pojednou unáší kořist / středem širého moře. A dívka se ohlíží na břeh, / odkud ji nese, má strach, hřbet levici tiskne a k rohu / pravici lne; a vlající šat jí nadouává vítr.“ Zeus v býčí podobě tak dopravil Evropu na Krétu; zde, jak se praví v Otově Slovníku naučném, „Zeus došel cíle svého, Európe pak stala se od něho matkou Minóa, Rhadamanthya a Sarpédonu, kteréž za své přijal Asterión, král krétský, za něhož Zeus ji provdal,

obdarovav ji kovovým mužem Talóem, psem nechybícím své kořisti a nezniknutelným oštěpem lovců-kým“.

Z této frivolní historky ovšem neplyne souvislost Diem unesené dívky Evropy s kontinentem Evropou. První skutečný historik, Řek Hérodotos (485–413 př. n. l.) tvrdí, že „Řekové dělají zemi na tři části, Evropu, Asii a Libyi (= dnešní Afriku)“; Evropa se podle Hérodota táhne daleko na sever za Dunaj, k zemím oblévaným Severním mořem. Na severovýchodě tvoří hranici Evropy řeka Tanais (= Don) a Palus Maeotis (= Azovské jezero). „Neumím posoudit,“ doznává se Hérodotos, „proč země, která je jen jedna, nese tři jména, všechna pocházející od žen, a nemohu nalézt jména těch, kteří tak rozdělili svět a dali mu takové názvy. (...) Nejzajímavější je, že Evropa, pocházející z Týru, byla Asiátkou a nikdy nepobývala v zemi nazývané Řeky všeobecně Evropa – byla jen ve Fénicii, na Krétě a v Lykii (= jižním pobřeží Malé Asie) ... Užítáme jmen, jež byla přijata obvyčejem.“

Avšak ani věda zvaná etymologie původ jména Evropa uspokojivě nevysvětluje. Obvykle se konstatuje, že řecké přídavné jméno eurus znamená široký, podstatné jméno ops má význam oko, tvář, vidění. „Zeus euroupe“ je tedy „Zeus vševidoucí“, zatímco ženské jméno Európe označuje ženu s velkýma očima, okouzlivým pohledem a krásnou tvář. Pravděpodobněji vyhlíží hypotéza, že slova Asie i Evropa pocházejí z akkadského jazyka, jímž se ve starověku hovořilo v Mezopotámii – slovo asu zde znamenalo vycházet, objevovat se a slovo erubu znamenalo ocházet, mizet. První slovo tedy označuje východ, kde se objevuje slunce, zatímco druhé slovo by znamenalo západ.

Jméno kontinentu ovšem nijak neurčuje jeho roli v historii, v přítomnosti a ani v budoucnosti. A co se té budoucnosti týká, není sice jasné, zda 3. tisíciletí bude tisíciletím Ameriky nebo Asie (přesněji: kdo bude vítězem ve válce mezi americkou a islámskou civilizací), je však nabitelné, že toto tisíciletí už nebude tisíciletím Evropy.

Jiří Fiala

... a tento týden...

29. ZÁŘÍ

U-Klub, 19.30 hod.: JUDr. Ivo Jahelka – Soudničky.

1. – 2. ŘÍJNA

Ústav patologie LF UP: Mezioblastní seminář české větve International Academy of Pathology s přednáškami k aktuálním problémům.

3. ŘÍJNA

U-klub, 19.00 hod.: Echt! Vynikající kapela složená z legendárních muzikantů (Malík, Ka-beš, Michálek, Zatloukal, Jelínek – ex Hudba Praha, Půlnoc, Plastic People) přijíždí opět do Olomouce v rámci akce „Týden duševního zdraví“.

Sportovní hala FTK UP, 10.00–14.00 hod.: volejbal SK UP – Znojmo – mladší dorostenky P–ČR.

Sportovní hala FTK UP, 15.00 hod.: basketbal SK UP – Krnov, mladší dorostenci I. liga.

Sportovní hala FTK UP, 17.00 hod.: basketbal SK UP – Loko Krnov, ženy Český pohár.

4. ŘÍJNA

Sportovní hala FTK UP, 9.00 hod.: basketbal BCM – Opava, mladší dorostenci, I. liga.

Zkušenosti ze zahraničí

Náš absolvent v kanadském zdravotnictví /I/

Doc. MUDr. Arnošt Kolín, CSc., absolvent LF UP, sekundár a později odborný asistent jejího Ústavu patologické anatomie, dvacet šest let pracoval v nemocnici a na univerzitě v Torontu. Je autorem sedmdesáti osmi odborných publikací a mnoha kongresových přednášek. Přečtete si vyprávění bývalého studenta a učitele naší univerzity o jeho životní dráze, která jej přivedla z naší alma mater do zámoří.

Když jsem 17. října 1967 vystupoval z letadla na torontském letišti, netušil jsem, že v Torontu strávím více než třicet let a více než dvě třetiny svého profesionálního života. Přistání bylo výsledkem náhod, při zpětném pohledu velmi šťastných. Po sedmi letech strávených na patologicko-anatomických ústavech v Olomouci a Hradci Králové v akademické diagnostické patologii (a pokud byl čas s trochou výzkumu), jsem přešel jako výzkumný patolog do pražského Výzkumného ústavu imunologie. Mým tématem byla histologie pozdní precitlivělosti, v podstatě kožních testů. V roce 1964 byl v Praze imunologický kongres, kterého se zúčastnil ředitel National Institute of Allergy and Infectious Diseases, jenž při této příležitosti navštívil náš ústav. Mé výsledky ho zaujaly a nabídl mi jednorocní grant na svém ústavu v Bethesda. Bohužel, oficiální pozvání přišlo v době, kdy pro diplomatické neshody mezi USA a ČSR Spojené státy odmítaly vydávat československým občanům víza. Než se to vše urovnalo, grant propadl. Pochopitelně, bylo to pro mne velké zklamání. Nasbírat zkušenosti z jiných pracovišť, vidět, jak se věci dělají jinde – to je nepostradatelná nebo těžce nahraditelná součást vědeckého růstu. Protože nevyvstalo nadějně, že bych z USA dostal novou nabídku, která by neskončila stejně, usoudil jsem, že by mohlo být snazší dostat se na pracoviště v Kanadě.

Zatímco jsem čekal na americké vízum, zastavil se v našem ústavu dr. Landi, který v torontském Connaught Medical Research Laboratories vedl výzkum tuberkulózy. Dr. Landi představoval tehdy můj jediný osobní kontakt se západní vědou. Když můj americký grant padl, napsal jsem mu o svých problémech dostat se do Bethesdy s dotazem, zda by nevěděl o někom, kdo by mohl použít patologa se zájmem o imunologické problémy. Asi po půlročním tichu mi k mému překvapení došla od dr. Landiho nabídka grantu Canadian Medical Research Council k práci na jeho oddělení v Connaught Medical Research Laboratories, University of Toronto. Mezitím se politická situace v ČSR značně uvolnila, a tak jsme na podzim 1967 přistáli, moje žena, 4letá dcera a já, na torontském místo na washingtonském letišti.

První den v laboratoři

Během 30 let se mnoho změnilo, jak mé dojmy – mám tendenci zapomínat na nepříjemné situace a těžkosti a pamatovat si spíše ty světlé stránky – tak i externí podmínky, a je otázka, kolik z mých zkušeností je stále aktuálních a použitelných. Hned můj první den v laboratoři je dobrý příklad. Na mou otázku, na čem budu pracovat, mi dr. Landi odpověděl: „Co si vyberete“. Na něco takového jsem nebyl připraven a dalo mi dosti starostí vybrat si výzkumný problém, který by se dal ukončit s výsledky publikovanými během jednoho roku. Případá mi nyní neuvěřitelné, že pro mne dostal grant (odhaduji jeho peněžní hodnotu, můj plat, letenky pro mne a rodinu a obnos na nákup zvířat apod. v té době na 20 000 dolarů) bez jakéhokoliv detailního výzkumného plánu, v podstatě jen na základě několika publikací a historie prestižního grantu do Bethesda, který propadl. Od té doby jsem mnohokrát žádal o peníze na výzkum, někdy úspěšně, někdy neúspěšně, ale vždy ta žádost vyžadovala mnohem více práce, než napsat rukopis pro solidní časopis. Ve spěchu se mi přece jen podařilo dát dohromady

dvě výzkumná témata a během roku získat výsledky umožňující vznik dvou publikací.

Granty a zkoušky

Srpen 1968 přinesl velké rozhodování, co dělat, až můj grant v říjnu skončí. I když jsem strávil posledních šest let v základním výzkumu, uvědomoval jsem si, že sehnat trvalou výzkumnou pozici bude velmi nesnadné a že rodinná existence závislá na grantech bude nejistá. Rozhodl jsem se pro druhou možnost – vrátit se k diagnostické patologii, která je v univerzitních střediscích spojena s výzkumem a s možností (nebo lépe řečeno nutností) výzkumu. Obojí bylo pro mne přitažlivé. Znamenalo to však získat licenci k lékařské praxi a složit specializační zkoušku z anatomické patologie.

Pro přijetí do výcvikového programu pro kterýkoliv obor bylo nutné složit celodenní písemnou zkoušku z hlavních medicínských oborů (tehdy ECFMG). Úspěšné složení zkoušky bylo nutné k přijetí do čtyřleté rezidentury v příslušném oboru. Teprve po čtyřech letech výcviku bylo možno složit specializační zkoušku složenou z písemné a ústní části. V té době bylo dost volných míst ve specializačních programech, hlavní překážkou byly ty čtyři roky, o kterých jsem věřil, že je nepotřebuji. ECFMG jsem skládal v září 1968 a kladný výsledek mi došel v den, kdy mi docházela můj grant. Příští den jsem nastupoval jako „clinical fellow“ co to je? na patologickém oddělení v Sunnybrook Hospital, v nemocnici, kterou nedlouho před tím University of Toronto koupila od Vereran Affairs za jeden dolar.

Nastupoval jsem společně s kolegou z Velké Británie, který měl před sebou stejnou specializační zkoušku, ale bez čtyřletého čekání. Šťastnou náhodou byl proděkanem lékařské fakulty patolog rozený ve Znojme, který přesvědčil předsedu komise schvalující mimokanadskou erudici pro specializační zkoušku, že československá patologie má dobrou úroveň a že budu schopen složit specializační zkoušku bez těch standardních čtyř let rezidentury. Díky jemu jsem mohl psát i certifikační zkoušku odpovídající přibližně české atestaci 2. stupně již příští rok. Vrátil se po šestileté přestávce k diagnostické patologii mi nedělolo příliš velké potřeby. Přičítám to částečně dobrému základu z Olomouce a tomu, že vědecké poznatky se rozvíjely v šedesátých letech pomaleji než v devadesátých.

-mh-

(Dokončení v příštím čísle)

Tisková oprava

Při redakčních úpravách článku v minulém čísle Žurnálu UP *Studium zahraničních studentů bez školného* jsme místo správného znění „ná-městka ministra Háalka“ omylem uvedli pouze „ministra Háalka“. Panu náměstkovu i paní děkance Mačákové se omlouváme.

Red.

Poznámka redakce

Redakce Žurnálu UP vítá informace a náměty ze všech oblastí života Univerzity Palackého, především pak aktuální příspěvky nepřesahující počet 30–50 řádků. Vzhledem k omezenému rozsahu stran si redakce v opačném případě vyhrazuje právo příspěvky (s výjimkou odborných textů) krátiť.

V zájmu rychlého a bezchybného přenosu informací žádáme zájemce o uveřejnění textů v Žurnálu UP, aby své příspěvky redakci dodávali (pokud jim to dovolí technické záležitosti) na disketách nebo prostřednictvím e-mailu (nejlépe v editoru T602).

Děkujeme za pochopení a spolupráci.

Redakce Žurnálu UP